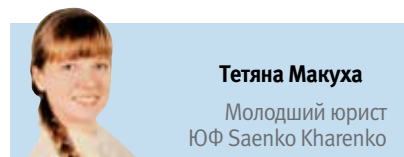
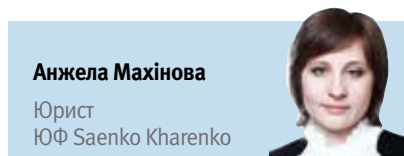

▶ ТЕМА НОМЕРА МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ / ЗАКОНОДАВСТВО СОТ

РЕЗУЛЬТАТИ ДЕВ'ЯТОЇ МІНІСТЕРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СОТ НА БАЛІ

МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?!

Після напружених дванадцяти років переговорів у рамках Дохійського раунду СОТ держави – члени СОТ нарешті досягли бажаного консенсусу з низки ключових питань порядку денного. А проте багато найважливіших проблем все ще залишаються невирішеними

У грудні 2013 року на о. Балі (Індонезія) відбулася дев'ята Міністерська конференція Світової організації торгівлі (далі – СОТ), яка ознаменувала черговий етап переговорного процесу щодо ключових питань регулювання та розвитку світової торгівлі. Значення конференції та досягнутих домовленостей для окремих держав – членів та СОТ у цілому є досить вагомим, оскільки після напружених дванадцяти років переговорів у рамках Дохійського раунду СОТ держави – члени СОТ нарешті досягли бажаного консенсусу з низки ключових питань порядку денного. Утім, багато найважливіших питань все ще залишаються невирішеними.

У результаті Міністерської конференції був прийнятий так званий пакет Балі, у рамках якого можна виділити чотири групи питань, а саме: сприяння торгівлі, сільське господарство та бавовна, питання розвитку і рішення щодо процедурних питань роботи СОТ.

Сприяння торгівлі

Найважливішим досягненням проведеної Міністерської конференції стало погодження тексту Угоди про сприяння торгівлі (далі – Угода), підготовка якої тривала понад дев'ять років.

Основною метою Угоди є впровадження дієвих механізмів пришвидшення митного оформлення товарів, зменшення корумпованості та бюрократизму, збільшення обсягів торгівлі й помітне здешевлення руху товарів.

Нагадаємо, що статті V, VIII та X Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 містять загальні положення щодо сприяння торгівлі. Проте вони занадто широкі та не конкретизовані,

а тому недостатні на практиці, щоб забезпечити реальне спрощення процедур митного оформлення товарів.

Текст Угоди складається з двох розділів, заключних положень та Додатку 1 (формат повідомлення про надання допомоги країнам, що розвиваються).

Розділ I Угоди містить загальні матеріальні та процесуальні положення,

важливо, що така інформація може бути опублікована мовою держави – члена СОТ. Проте на відміну від положень статті 1.1 Угоди стаття 2.2 визначає окремі види інформації, які мають бути опубліковані в мережі Інтернет однією з трьох офіційних мов СОТ (англійською, іспанською або французькою). До такої інформації

стандарти задля зменшення кількості документів, які можуть вимагатися під час митного оформлення товарів (стаття 10) тощо.

Угода також містить окремі положення про товари в транзиті. Зокрема, відповідно до статті 11 Угоди держави-члени не повинні встановлювати окремі збори для транзиту товарів, окрім тих, що пов'язані з транспортними або обґрунтованими адміністративними витратами. Також щодо товарів у транзиті повинен застосовуватися режим найбільшого сприяння, тобто статус транзитних товарів не має слугувати підставою для менш сприятливого ставлення до таких товарів, аніж до імпортованих або експортованих товарів. Більше того, Угода містить рекомендацію щодо створення окремої інфраструктури для товарів у транзиті.

Розділ II Угоди містить основні положення щодо спеціального та диференційного режиму, який застосовується до виконання зобов'язань зі сприяння торгівлі країнами, що розвиваються, та найменш розвиненими країнами. Зокрема, Угода передбачає, що реалізація відповідних зобов'язань залежатиме від потенціалу зазначених країн, які можуть самостійно визначити строк перехідного періоду для їх виконання. Розвинені країни зобов'язалися надавати допомогу країнам, що розвиваються, та найменш розвиненим країнам для виконання останніми зобов'язань за Угодою. Така допомога має бути направлена на модернізацію інфраструктури, навчання працівників митниці, а також передбачається

«Відповідно до статті 11 Угоди держави-члени не повинні встановлювати окремі збори для транзиту товарів, окрім тих, що пов'язані з транспортними або обґрунтованими адміністративними витратами»

спрямовані на значне підвищення транспарентності діяльності, пов'язаної з митним оформленням товарів. Зокрема, стаття 1.1 Угоди містить обов'язок держав – членів СОТ публікувати інформацію про процедури імпорту, експорту та транзиту, форми необхідних документів, правила класифікації та митної оцінки товарів, розміри мит і зборів, правила походження товарів, обмеження щодо імпорту та експорту, що діють у державі, відповідальність за недотримання процедур, пов'язаних з імпортом, експортом або транзитом товарів, а також процедури оскарження рішень національних органів із питань митного оформлення

належать: дані про процедури імпорту, експорту та транзиту, включаючи інформацію про процедури оскарження рішень національних органів, контактна інформація довідкових пунктів (*enquiry points*), а також форми документів, необхідних для імпорту, експорту або транзиту товарів.

Серед інших положень Угоди також необхідно виділити обов'язок держав – членів СОТ створювати умови для електронної сплати мит і зборів при здійсненні імпортно-експортних операцій (стаття 7.2), пришвидшену процедуру митного оформлення швидкопливних товарів (стаття 7.9), обов'язок членів СОТ розробити єдині митні

виділення коштів на будь-які інші потреби, пов'язані з імплементацією Угоди.

У цілому прогнозується, що економічна вигода від імплементації Угоди для світової економіки становитиме від 400 млрд до 1 трлн доларів США за рахунок зменшення вартості торговельних операцій на 10–15%.

Текст Угоди має бути затверджений на Генеральній Раді СОТ до 31 липня 2014 року. Для набрання чинності Угода повинна бути ратифікована, як мінімум, двома третинами членів СОТ.

Сільське господарство, у тому числі питання торгівлі бавовною

Питання сільського господарства були та залишаються досить важкими для переговорів у рамках СОТ, оскільки для кожної держави-члена ці питання є надзвичайно чутливими з точки зору продовольчої безпеки, розвитку та підтримки сільського господарства загалом. На Міністерській конференції було прийнято низку документів, що стосуються наведених нижче питань торгівлі сільськогосподарськими товарами.

Адміністрування тарифних квот

У праві СОТ система тарифних квот передбачає, що певна частина товару може бути імпортована з низкими митами в рамках відповідної квоти, після вичерпання якої товар імпортується вже з вищими митами.

На Міністерській конференції в Домовленості про положення щодо адміністрування тарифних квот на сільськогосподарські товари, визначені в Статті 2 Угоди СОТ про сільське господарство, було встановлено, що адміністрування тарифних квот на сільськогосподарські товари є імпортом ліцензуванням та підлягає регулюванню не лише згідно з Угодою СОТ про сільське господарство, але й відповідно до Угоди СОТ про процедури ліцензування імпорту, що забезпечить прозоріше адміністрування таких квот.

Крім того, на Міністерській конференції розглядалося питання можливої протидії зловживанням тарифних квот, а саме їх невикористанню, що є додатковим бар'єром у торгівлі. Домовленість встановила процедури, відповідно до яких можна визначити випадки невикористання відповідної тарифної

квоти без належної комерційної причини. Зокрема, країна-імпортер може запитати у приватних операторів, які володіють невикористаними правами на тарифні квоти, чи будуть вони готові передати такі права іншим потенційним користувачам. Держави – члени СОТ повинні повідомляти про рівень використання тарифних квот (*fill rate*). Крім того, у Додатку А до Домовленості передбачені

«Держави-члени дійшли згоди у питанні моніторингу за виконанням положень щодо надання спеціального та диференційного режиму країнам, що розвиваються»

механізми передачі прав на використання тарифних квот. Наприклад, якщо впродовж першого року моніторингу рівень використання тарифних квот становить менше 65% або держава-імпортер не інформує про таке використання, це питання може бути розглянуте в Комітеті із сільського господарства за участі всіх заінтересованих держав-членів.

Загальні запаси для цілей продовольчої безпеки

Головним досягненням Міністерської конференції у сфері продовольчої безпеки стало Міністерське рішення про загальні запаси для цілей продовольчої безпеки. Рішення передбачає, що держави-члени будуть утримуватися від оспорювання в рамках системи вирішення спорів СОТ дотримання країнами, що розвиваються, їхніх зобов'язань відповідно до ст.6.3 та 7.2(b) Угоди СОТ про сільське господарство щодо підтримки, яка надається основним традиційним продуктам харчування (*traditional staple food crops*) відповідно до програми із забезпечення продовольчої безпеки.

На практиці це означає, що країни, які розвиваються, можуть використовувати існуючі програми із забезпечення продовольчої безпеки, навіть якщо розмір підтримки перевищує 10% від вартості загальногосподарського виробництва такої країни. Однак лише за умови дотримання певних вимог, зокрема, відповідна країна, що розвивається, повинна повідомити Комітет із сільського господарства про те,

що існує порушення або ймовірність порушення умов Угоди про сільське господарство, спричинене програмами продовольчої безпеки, а також надати інформацію щодо програм із забезпечення продовольчої безпеки та ін.

Загальні послуги

Міністерське рішення про загальні послуги передбачає, що певні урядові програми

підтримки сільського господарства належать до так званого зеленого кошика, тобто до дозволених програм, визначених у Додатку 2 Угоди про сільське господарство, та є абсолютно законними заходами відповідно до права СОТ. Рішення серед таких програм називає програми фінансування, які стосуються земельної реформи та харчової безпеки, зокрема відновлення земель; збереження ґрунтів та управління ресурсами; управління засухами та боротьбу з повеннями; програми зайнятості сільського населення та ін.

Експортна конкуренція

Міністерська декларація про експортну конкуренцію стосується в основному експортних субсидій.

Держави – члени СОТ заповнили, що вони й надалі скорочуватимуть експортні субсидії та інші заходи, які мають еквівалентний ефект, а використовувати експортні субсидії будуть нижчими від рівня, встановленого в окремих зобов'язаннях країн-членів. Такі заходи названі «експортною конкуренцією». Держави також зобов'язалися проводити прозорий моніторинг усіх форм експортних субсидій та щороку здійснювати обговорення цього питання в рамках Комітету із сільського господарства. У додатку до Декларації міститься запитальник, який може бути надісланий Секретаріатом СОТ для отримання додаткової інформації з питання експортної конкуренції, серед таких питань, зокрема, вимога

ПРАВОВА ОЦІНКА

Редакція «Юридичної газети» звернулася за правовою оцінкою до юристів **щодо договору про поставку товарів з юридичними особами – нерезидентами**

«ДОКАЗИ ПОСТАВКИ ТОВАРІВ Є ВИЗНАЧАЛЬНИМИ У ВИРІШЕННІ СПРАВ ТАКОЇ КАТЕГОРІЇ»

Дар'я Ганіч

Юрист
ЮФ Oleg Pukha & Partners

Одним із чинників успішного виконання договору про поставку товару з юридичними особами – нерезидентами є узгодження сторонами всіх умов контракту. Судова практика в Україні підтверджує, що докази поставки товарів є визначальними у вирішенні справ такої категорії. Національне законодавство та умови Інкотермс не завжди встановлюють докази поставки товару, залишаючи це на розсуд сторін.

При оформленні авіавантажної накладної необхідно звернути увагу на те, щоб адреса отримувача товару збігалася з адресою в контракті. У випадку зазначення іншої адреси недобросовісний контрагент отримує можливість заявити, що він не одержав товар, оскільки не знаходиться за такою адресою.

Авіавантажна накладна підтверджує існування договору перевезення вантажу між перевізником і вантажовідправником та прийняття вантажу до перевезення й підтверджує факт відправки товару продавцем.

Додатковим підтвердженням юридичного факту поставки та отримання товару є наявність вантажних митних декларацій. При митному оформленні та митному контролі товару, що ввезений на митну територію України, має бути витримано приписи нормативно-правових актів України з питань митної справи.

«Доказом отримання товару юридичною особою України є наявність акта приймання-передачі з брокером»

Письмове оповіщення отримувача товару про факт відправки товару та аеропорт прибуття запобігає виникненню спору. Згідно з Резолюцією IATA № 600a у графі «То» може бути вказано місто, якщо назва аеропорту невідома, оскільки в місті декілька аеропортів. Наприклад, назві міста KIEV відповідає трилітерний код міста IEV з двома можливими аеропортами – Boryspil та Zhuliany.

Доказом отримання товару юридичною особою України є наявність акта приймання-передачі з брокером, оскільки митне оформлення супроводжує митний брокер, який діє відповідно до договору про надання послуг. Проте отримати такі документи досить складно, оскільки вони є комерційною інформацією.

Розуміючи саму процедуру поставки, можна знайти безліч фактів, які, ймовірно, стануть визначальними у вирішенні спору.

надати інформацію щодо експортних субсидій, фінансування експорту, продовольчої допомоги.

Питання бавовни

Міністерське рішення щодо бавовни передбачає, що результати попередніх міністерських конференцій (насамперед Гонконгської Міністерської конференції 2005 року, яка закріпила, що експортні субсидії щодо бавовни не повинні надаватися, а розвинені країни дозволять безмитний та безквотний імпорт бавовни з країн, що розвиваються) повинні виконуватися на практиці. На цьому особливо наголошували так звані країни Групи С-4 (Чад, Малі, Бенін та Буркіна-Фасо). Держави – члени СОР зобов'язалися продовжити здійснювати прозорий моніторинг питань щодо торгівлі бавовною, а також розглядати такі питання в рамках Консультативного рамочного механізму щодо бавовни, заснованого Генеральним директором СОР у 2004 році.

Питання розвитку

Покращення торговельних перспектив для країн, що розвиваються, стало ледь не найголовнішим питанням переговорів у рамках Дохійського раунду, оскільки після завершення Уругвайського раунду новостворена СОР зазнала шквалу критики нібито за створення правил гри для розвинених країн та ігнорування проблем країн із нижчим рівнем розвитку. Найбільшу увагу питанням розвитку було приділено на восьмій Міністерській конференції СОР у Женеві 2011 року, проте через складність зазначених питань (передусім через неготовність розвинених держав надавати фінансову допомогу менш розвиненим країнам) жодних суттєвих домовленостей тоді не було досягнуто. Уже за результатами Міністерської конференції на Балі Женевські домовленості з питань розвитку нарешті знайшли своє закріплення у міністерських рішеннях.

Безмитний та безквотний режим торгівлі для найменш розвинених країн

У Міністерському рішенні про безмитний і безквотний доступ на ринок для товарів найменш розвинених країн держави – члени СОР підтвердили, що найменш розвинені країни мають право на безмитний та безквотний режим експорту. Багато країн вже імплементували рішення щодо запровадження такого режиму, а ті країни, які ще не запровадили такий режим для, як мінімум, 97% товарів із найменш

розвинених країн, взяли на себе зобов'язання щодо подальшого розширення безмитного та безквотного доступу для таких товарів на свої ринки.

Преференційні правила походження товарів

Не менш важливим досягненням для найменш розвинених країн є Міністерське рішення про преференційні правила походження товарів. На сьогодні основна проблема полягала в складності застосування преференційних правил походження товарів, у результаті чого переваги, надані найменш розвиненим країнам, фактично нівелювалися. Тому під час переговорів основна увага була зосереджена на

в односторонньому порядку, можуть кооперувати для виготовлення товарів. Виготовлений у результаті кумулятивної схеми товар вважатиметься таким, що походить із найменш розвиненої країни.

Звільнення від виконання зобов'язань щодо торгівлі послугами

Найменш розвинені країни залишаються тимчасово звільненими від виконання зобов'язань щодо торгівлі послугами (*service waiver*). Першочергово стаття IV Генеральної Угоди з торгівлі послугами (*дали – ГАТС*) визначає, що найменш розвинені країни мають спеціальний пріоритет, проте

за дотриманням зобов'язань щодо надання спеціального режиму для країн, що розвиваються. У випадку виявлення проблем або недоліків у рамках механізму мають розроблятися рекомендації для відповідального органу СОР, який має їх імплементувати для усунення виявлених недоліків.

Інші рішення

На Міністерській конференції також було прийнято декілька рішень, що стосуються роботи СОР у цілому та не належать до процесу переговорів у рамках Дохійського раунду.

Найбільш знаковим серед них стало Міністерське рішення про непорушення Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (*дали – Угода ТРІПС*) та ситуативні скарги. Згідно з Рішенням держави – члени СОР погодилися не звертатися до системи вирішення спорів СОР у випадку, коли держава застосувала захід, який не суперечить положенням Угоди ТРІПС, але призводить до втрати очікуваних прав та переваг за Угодою ТРІПС.

Міністерським рішенням про роботу програму щодо електронної комерції держави-члени погодилися не застосовувати імпорتنі мита до електронних транзакцій.

Також міністри домовилися в подальшому працювати над торговельними питаннями так званих малих економік (держав, частка яких у світовій економіці надзвичайно маленька). Комітет СОР з питань торгівлі та розвитку повинен розробити відповідні рекомендації для Генеральної Ради, зважаючи на пропозиції малих економік. Крім того, держави-члени підтвердили свої зобов'язання за програмою «Допомога торгівлі» (*Aid for Trade*), спрямовані на покращення умов торгівлі в країнах, що розвиваються, а також погодилися надалі вивчати питання взаємозв'язку торгівлі та передачі технологій і розробити рекомендації для підвищення рівня технологічного розвитку країн, що розвиваються.

Підсумовуючи, варто зазначити, що рішення, схвалені на Міністерській конференції на Балі, є важливими для спрощення торгівлі між державами-членами. Утім, ще зарано переоцінювати їх значення. Насамперед ці рішення є можливістю відновлення активних переговорів у рамках Дохійського раунду, однак повною відновленню все ще заважають складні питання переговорів і кардинально протилежні погляди на них різних держав – членів СОР...

«Міністерським рішенням про робочу програму щодо електронної комерції держави-члени погодилися не застосовувати імпорتنі мита до електронних транзакцій»

методології визначення достатності обсягу переробки товару.

Прийняте Міністерське рішення про преференційні правила походження товарів визначає наступні можливі варіанти визначення достатності обсягу переробки товару, а саме: 1) критерій доданої вартості, виражений у відсотках; 2) зміна тарифної класифікації; 3) спеціальні вимоги щодо процесу переробки товару.

Щодо критерію доданої вартості (*ad valorem*) держави – члени СОР визнали, що найменш розвинені країни мають обмежені виробничі можливості, тому такі країни зберегли право користування преференційним режимом навіть якщо товар, що експортується із найменш розвиненої країни, має частку іноземних факторів виробництва до 75% від доданої вартості товару.

До того ж держави – члени СОР визнали, що кумулятивний метод є важливим компонентом односторонніх торговельних преференцій. Такий метод дозволяє двом і більше державам – учасникам преференційної схеми спільно виконувати вимоги щодо переробки товару. Таким чином, декілька найменш розвинених країн – учасників преференційної схеми або найменш розвинена країна та держава, яка надає торгівлі преференції

щоб такий пріоритет був ефективно реалізований, необхідним є комерційне використання такого тимчасового звільнення від зобов'язань за ГАТС. Важливою є технічна допомога для створення інституційного потенціалу найменш розвинених країн для розвитку можливостей торгівлі послугами. На додаток, розвинені країни та країни, що розвиваються, мають визначити сектори, щодо яких вони можуть надати преференційний режим торгівлі послугами для найменш розвинених країн.

Механізм моніторингу

Насамкінець, держави-члени дійшли згоди у питанні моніторингу за виконанням положень щодо надання спеціального та диференційного режиму для країн, що розвиваються. Однак їх реалізація не завжди є ефективною на практиці. Відповідно до Міністерського рішення про механізм моніторингу за дотриманням спеціального та диференційного режиму погоджений механізм моніторингу передбачає зустрічі та інші засоби для контролю

Оперативно. Ефективно. Спрямовано

Реклама на сторінках «Юридичної газети»

✉ maryana@yur-gazeta.com

☎ (044) 303-91-11